

Центр дитячо-юнацької творчості ім. Є. М. Рудневої
відділу освіти виконавчого комітету Бердянської міської ради
Запорізької області

**План – конспект
заняття студії декоративно - ужиткового мистецтва
«Природа і творчість»**

на тему:

«В майстерні Матінки Природи»

Розробила:
керівник зразкового художнього колективу
студії декоративно-ужиткового мистецтва
«Природа і творчість»
Паломар Ірина Валентинівна

Тема: «В майстерні Матінки Природи»

Дата проведення: 15 жовтня 2016 року.

Мета: формування творчої, пізнавальної та практичної компетенцій учнів при роботі з природними матеріалами в умовах заняття на пленері.

Завдання:

- використання нестандартних форм проведення гурткового заняття декоративно - ужиткового напрямку;
- закріплення знань з матеріалознавства, основ кольорознавства, художнього конструювання;
- розвиток образного та креативного мислення;
- впровадження здоров'язберігаючих технологій в навчальний процес;
- знайомство з обрядами та звичаями українського народу, пов'язаними зі світом рослин.
- використання міжпредметних зв'язків.

Тип заняття: інтерактивне інтегроване заняття – гра з систематизації та узагальнення знань.

Методи: бесіда, народознавчий екскурс, квест, метод творчих завдань.

Форми проведення: фронтальна, групова, індивідуальна.

Місце проведення: міський парк ім. П.П. Шмідта.

Учасники: старша група студії (3 рік навчання, основний рівень), методист ЦДЮТ Демченко Н. Г., культорганізатор ЦДЮТ Балабан О. К.

Обладнання:

- для керівника: план-конспект заняття, роздатковий матеріал, картки з творчими завданнями, фотоапарат;
- для гуртківців: планшети для малювання, папір, фломастери, ножиці.

Хід заняття.

1. Організаційний момент.

Організація учнів до проведення заняття в умовах міського парку.

2. Вступне слово керівника. Мотивація навчальної діяльності.

Легенда про створення світу.

В сиву давнину, коли не було ще ні неба, ні землі, а тільки синє море, стояли посеред нього два дуби, на яких сиділи два голуби.

Одного разу голуби злетіли, занурилися на дно моря та принесли звідти декілька камінчиків та пісок. З цього матеріалу й були побудовані небо із землею та всі небесні світила.

З тих давніх пір прийшов міф про дерево життя, що є віссю, центром усього світу і символізує собою всю будову світу. Коріння цього світового дерева обіймали всю землю та досягали глибин пекла. Крона дерева підтримувала небосхил. В цьому дереві для пращурів були втілені уявлення про простір та час. За легендою виникла загадка: «Стоїть дуб, на дубі 12 гілок, на кожній по 4 гнізда, в кожному гнізді 7 птахів». Ця легенда була міфічним зображенням року.

(Розповідь про легенду супроводжується її малюванням на папері).

3. Проведення квесту: «Відшукай свій листок».

Вихованцям запропоновано знайти осінні листя дерев, кущів, квітів різних кольорів, текстури, відповідного нюансного забарвлення на території парку. Учні поділяються на команди і отримують завдання. Гравці повинні знайти природний матеріал відповідної кольорової гами, запропонованої в завданні (зелений, жовтий, коричневий, червоний, помаранчевий). (Див. додаток №1).

4. Практична робота: «Я – знаю, я – вмію»

Визначення якостей природного матеріалу, який вихованці зібрали під час квесту. За допомогою методу «Мозковий штурм» визначаються способи використання зібраного природного матеріалу для створення колажів, пейзажів, натюрмортів в техніці пресованої флористики (закріплення знань з матеріалознавства).

Діти малюють ескізи творчих робіт на основі зібраного матеріалу.

Форма роботи - індивідуальна.

5. Фізкультхвилинка.

Дихальна гімнастика. Гра : «Фігура – замри!». Форма роботи – фронтальна. (Проводить культорганізатор ЦДЮТ - Балабан О. К.)

5. Екскурсія – знайомство з рослинами оберегами українського народу.

Огляд дерев, що ростуть в міському парку та визначення їх лікувальних властивостей за народними прикметами, знайомство з легендами, міфами, казками, що пов'язані з деревами. Форма роботи - фронтальна. (Див. додаток № 2).

6. Практична робота з теми «Формотворення».

Виготовлення квітки з осіннього кленового листя. Створення осіннього букету. Форма роботи – індивідуальна.

7. Підсумки та рефлексія заняття.

Завершення заняття, підсумки роботи, фото сесія вихованців.
(Див. додаток № 3).

Додаток № 1**Картки з завданнями для команд – учасників квесту.**

Перша команда.

«Принцеса Флора дає натяк: ти знайшов жовтий лист – чудово! Знайди ще схожий на нього, але не такий, трохи інший».

Друга команда.

«Ще не все взяла чарівна осінь, ще зелені листи чарують нас. Знайди і принеси палітру зелені, які є в природі: від світлого до темного – все, що побачить око».

Третя команда.

«Осенняя пора, очей очарованье! Летят последние печальные листы. Найди коричневые, бежевые, кремовые создания Природы, и не забудь про ветви и плоды».

Додаток №2

Народні легенди та символи, що пов'язані з деревами.

З давніх часів люди виділяли окремі дерева та наділяли їх магичними властивостями. Так виник культ дерева, лісу. Священими деревами стали дуб, ясен, береза, тополя, верба, вишня та інші дерева.

Легенда про священний дуб.

Дуб – особливо священне дерево, втілення світового дерева Прадуба, яке росте в священному місці Вирій. Дуб – дерево бога блискавки Перуна. Він означає міцність, красу. Дуб живе до 1000 років, але є й такі, що живуть і до 2000 років, наприклад Хортицький дуб на Запоріжжі. Дуб не гине навіть тоді, коли від нього залишається тільки пень. Вважалося, що в дубі живуть душі хоробрих воїнів.

Дуб – дерево замовлянь, він оберігає людину від усіляких напастей, від чародійства, лихоманки. До нього всі їдуть за здоров'ям. Говорять, що потрібно притулитись до стовбура дубу та притиснути його долонями, постояти хвилинку і відчуватимеш прилив сили.

Легенда про вербу.

Верба – Боже дерево, символ надзвичайної життєвої сили. Верба завжди витримує бурю, не так як дуб чи сосна. Вербовим прутком завжди відшукували воду, щоби викопти колодязь. Цим деревом обсаджували колодязь, бо вважалося, що воно очищує воду. Біля верб люблять селитися добрі духи, опікуни людей. Цвітіння верби – то радісна зустріч з Лелею – Весною. Верба віє говорити і плакати, а коли її рубають, то з неї тече кров. Вербова лозина – символ дівочості, гнучкості, сирітства. Кажуть: «Гнеться як лоза», «За густими за лозами плаче дівчина сльозами».

У слов'ян верба вважалась священним деревом, символом неперервності життя. Це дерево символізувало бога Сонця – Ярило.

Легенда про березу.

Береза – символ чистоти, дівочої ніжності. Це – жіночий знак. Магія берези – відганяти нечисту силу, відьом. З кори берези – берести робили берестяні грамоти. Про русалок казали, що вони спускаються з берези, або на ній гойдаються. Русалкам належать тільки ті берези, у яких гілля спускається аж до самої землі. Під час святкування Трійці до них боялись навіть підходити, бо вони відьомські.

Крива береза, або та, що зросла з іншим деревом – свідчення, що під нею похована невинно загублена душа.

За повір'ям відьма могла надіти молока з гілок берези. Вона літає по ночах не тільки на мітлі, а й на березовому кийку. Вважалось, що коли березові гілки покласти під кровлю дому, то це захистить від блискавки, грому, граду. Встромлені в полі гілки відганяють гризунів і птахів, оберігають капусту від гусені.

Один із захистів від злих сил – березова мітла, що притулялась до колиски немовляти. Багато людей вірили, що якщо побити дитину гілками берези, пройде хвороба. Під час блискавки, грому, людина ніколи не стане під інше дерево, але можна сховатись під березою.

Легенда про клен.

Клен – дерево, що використовувалось в обрядах та народній медицині. Клен приносить щастя, його називали добрим, святим, в нього не вдаряє блискавка, на ньому з'являється Богородиця.

Клен – дерево бога – покровителя мистецтв, співів та музикантів. Із деревини клену виготовляли музичні інструменти: сопілки, гуслі, скрипки.

На кленовій лопаті в піч садять паляниці. Плоди клену закопували під порогом дому, щоби відганяти злих духів. Кленовий лист зображували на Великодніх писанках.

Легенда про тополю.

Тополя – символ жіночої долі. Її властивості використовують бджоли для виготовлення прополісу. Біля тополі людині легко дихати, бо воно очищує повітря. Свято Тополі відзначали наприкінці весни. Якщо в хаті народжувалась дівчинка, то на видному місці садили молоденьку тополю.

Легенда про ясен.

Ясен – чоловіче дерево, символ війни. Гілку ясеню посилали ворогу, що означало початок війни. Під кроною ясеня можна позбутись життєвих негараздів. З повір'ям, змії бояться соку ясеня, він може паралізувати гадюку. Соком, відваром кори та листя лікували малярію.

Легенда про горобину.

Горобину знали ще скіфи: вони пили напій з її плодів. Якщо ягід багато – буде сувора зима. Як оберіг її садили біля хати. На Івана Купала гілочки горобини чіпляли на кожні двері, щоби уберегтись від злих духів та хвороб.

Легенда про плакучу вербу.

Плакуча верба – символ суму та краси. Вона, як жива істота, говорить та плаче, а якщо її зрубають, то з неї тече кров.

В міфах Греції з плакучою вербою пов'язане усе сумне та печальне. В міфі про Геракла хранителька золотих яблук дуже сумувала за викраденими

Гераклом яблука, тому була перетворена в плакучу вербу. У американських індіців лоза плакучої верби була символом миру. Японці боготворили плакучу вербу: все граціозне, витончене вони порівнювали з її лозою.

Відвар з кори плакучої верби знижає температуру при захворюваннях. Вчені навчились виділяти з кори плакучої верби аспірин. Зі смужок кори плакучої верби плели посуд, взуття, килимки, вірьовки.

Є легенда, за якою спочатку лоза плакучої верби дивилась вгору, але смерть закоханої пари дуже вплинула на її душу і лоза опустилась додолу.

живе недовго. В народі кажуть, що вона «гниє серцем», тобто гниє з середини стовбура. Неможна бити лозою малечу та тварин.

Плакуча верба – найсильніший оберіг від нечистої сили. Ось чому вона плаче росою зранку, бо потрібно постійно охороняти оселю та дітей.

Фото-звіт заняття

Осінні барви міського парку. Місце проведення заняття - парк ім. П. Шмідта м. Бердянська.

Клен – дерево Бога - покровителя мистецтв. Вихованці студії загадують бажання та вішають пам'ятні стрічки.

Творчі роботи вихованців. Закріплення знань з композиції та кольорознавства

Література.

1. Анисимова А. Домашня флористика. - М.: Издательский дом « Ниола 21 век», 2004. – 144с. : ил.
2. Белецкая Л.Б. Пресованная флористика: картины из цветов и листьев. – М.: Изд. Эксмо, 2006. – 64 с. : ил.
3. Вестланд Памела. Школа аранжировки. Букеты из живих цветов. – М. АСТ – Пресс; 2000.
4. Волкотруб І. Т Художнє конструювання. – К.: «Вища школа», 1990.
5. Гавриленко Л. А., Кокарева І. Г. Край: Посібник з українського народознавства - Запоріжжя: Просвіта., 2003. – 240.
6. Комплексна програма художньо – естетичного виховання учнів у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах. Наказ МОН України та АПН України від 25.02.2004 р. № 151/ 11.
7. Кулебашин Т.И. Рисунок и основы композиции., М.: Высшая шк., Изд 3., 2006
8. Фіцула М.М. Педагогіка., - К. : Видавничий центр « Академія», 2001 – 508 с.
9. Флористика. – М. : Внешсигма, 2000.
10. Інтернет – ресурси.